

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre ..... 16 kor.
Három évre ..... 48 kor.
Külföldön hűtővel:
Egy évre ..... 20 kor.
Három évre ..... 60 kor.
Postán szállítva:
Egy évre ..... 24 kor.
Három évre ..... 72 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 196. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 aug. 29.

Románia hadüzenete.

A második „szövetséges” Judás.

**Olaszország hadat üzent Németországnak,
Németország Romániának.**

Végre hát egymásra találtak a Judások.

Olaszország után Románia: együtt van minden áruló. Méltó egyik a másikhoz.

Romániáról most tudtuk meg pár napja hivatalos formában, hogy szövetségesünk volt, épp úgy, mint Olaszország. Nem is bizonyult egy cseppel sem különbnek a taljännál. Judás lett egyik is, a másik is.

Bennünket magyarokat Románia árulása talán még jobban felháborít, mint felháborított Olaszország hitszegése.

Románia Magyarországnak csak hálszava van kötelezve. Magyar földön nevelkedtek a román kultúra első munkásai. Erdély magyar fejedelme, I. Rákóczi György nyomatta az első oláh nyelvű bibliát. Románia függetlenségének magyar államférfi, Andrássy Gyula volt a megalapozója. Oroszországgal szemben Magyarország, Ausztria és Németország voltak Románia hátvédei, hiszen ez vezette arra a román államot, hogy szövetséges kezet nyújtson felénk az elhunyt Károly király alatt. Mi elfogadtuk a szövetséges kezet — s ugyanaz a kéz most orgyilkokkal hátba támad bennünket.

Mi nem tévedtünk Romániát illetően; de — bizunk az igazságos Istenben — Románia tévedni fog, mikor azt hiszi, annyira gyengék vagyunk, hogy még Románia is orgyilkokhoz nyulhat ellenünk!

Mi nem tévedtünk. Károly király, a becsületes uralkodó és neje, Carmen Sylva

halála óta a romániai hírekből a sorok közt kiolvastuk, hogy Románia árulásra készül s a Tiszántúlnál egyike volt ama kevés magyar lapnak, amelyek nem adták hitelt a Románia bárati hajlandóságáról szállongó híreknek. Nem akartuk a harangokat előre félrevertetni, de következetes hűvös tartózkodással válogattuk meg a romániai híreket. Sajnos, nem tévedtünk, mikor a hálszava kötelezett „szövetséges” Románia kezében régóta ott láttuk az orgyilkot.

De igenis alaposan fog tévedni Románia. A mi hadvezetőségünk is, szövetségeseinké is tisztában volt azzal, mire lehetünk elkészülve Románia részéről s a román árulás nem ért bennünket meglepetés gyanánt. Alig üzenté meg Románia a háborút nekünk, Németország — szinte ügyet sem vetve rá, hogy az olasz éppen akkor hadat üzent neki — igaz szövetségesi hűséggel magáévá tette a mi ügyünket s a maga részéről hadat üzent Romániának.

A jegyzék átadása.

Bécs, augusztus 28. Tegnap éjszaka a román királyi követ megjelent a külügyminiszteriumban, hogy jegyzéket nyújtson át, mely szerint Románia augusztus 27-én este 9 órától fogva Ausztria-Magyarországgal hadállapotban levőnek tekinti magát.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A román kormány tegnap este Ausztria-Magyarországnak hadat üzent. A szövetségtagcsót azonnal összehívták.

Intézeti fehérneműk. Harisnyák, ágyneműk, paplan, matrác. Flanal takarók és teljes felszerelések. Gyermek ruhák és kabátok. Kalapok, sapkák és kötények legolcsóbban beszerezhetők.

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

A döntő koronatanács.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A koronatanács vasárnap délelőtt 10 órára volt egybehíva a cotroceni palotába. A tanácsot aztán d. u. 3 órára halasztották.

A koronatanácsban részt vettek: a kormány tagjai, továbbá Carp, Majorescu és Bosetti volt miniszterelnökök, Marghiloman, Filipescu és Take Jonescu pártvezérek, a kamara mostani és volt elnökei: Feredyde, Cantacuzene, Pascani, Olanescu és Robescu. Az utóbbi Missior Bazil szenátusi elnök képviselőjében, aki jelenleg külföldön tartózkodik.

Tehát ezen a tanácsban is résztvettek mindazok, akik a Károly király elnöklése alatt tartott augusztus 4-iki koronatanácsban résztvettek.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A koronatanács négy óra hosszat tartott, amelyen a király végére is kénytelen volt a többség akaratát magáévá tenni, a megbízó dekrétumot aláírni és a hadüzenetet elhatározni. A miniszterek továbbra is permanenciában maradtak és egész éjjel minden minisztériumban lázasan folyt a munka.

Czernin gróf magyar-osztrák és Buscho német nagykövetek elutaztak Bécsbe, illetőleg Berlinbe. A központi államok polgárai tömegesen utaznak el.

Németország hadüzenete Romániának.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) A Wolff ügynökség jelenti: A német kormány megüzente a háborút Romániának.

Az első román foglyok.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) Höfer altábornagy jelenti:

Keleti harctér.

Károly főherceg harcvonala: Magyarország keleti és délkeleti határ-
bástyáin tegnap este új ellenségünk, Románia orvul támadva határőrségeinkkel az első puskalövést váltotta. A verestoronnyi szorosnál és Brassótól délnyugatra és délre fekvő szorosokban ma reggel mindkét résről harcba keveredtek az előcsapatok. Katonáink beszállították az első román foglyokat.

A román árulás felülmulja az olaszokét.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) A Fremdenblatt jelenti: Tegnap este 9 órakor a külügyminisztériumban megjelent Mavro Cordato román követ és átnyújtotta kormányának jegyzékét, hogy Románia 27-én este 9 órától kezdve Ausztria-Magyarországgal szemben hadiállapotban levőnek tekintti magát.

Az eljárás, amelyet a román kormány elkövetett, a leghallatlanabb gyalázatosság dokumentuma és Romániának megszerzi azt a szomorú dicsőséget, hogy eljárása még az Olaszországot is felülmulja. Most már megmondhatjuk, hogy Románia tegnap este 9 óráig a mi szövetségeseink volt.

Olaszország eljárásánál sokkal vissza-

tasztottabb Románia eljárása, mert a román kormány a hűségzegést még tovább fejlesztette, amennyiben a szövetséget a hadüzenettel egyidőben bontotta fel.

Az a körülmény, hogy a hadiállapot megkezdése a hadüzenet értelmében azonnal megtörtént, amely tény páratlan a diplomácia annalszeiben, annál megvetésre méltóbb, mert olyan állam részéről történt meg, amely a hadiállapot bekövetkezéséig szövetséges viszonyban volt a másikkal.

A román államférfiak országuk nevét olyan gyalázattal szennyezték be, hogy majdan saját népük átkozza őket a borzalmas végső miatt, amelyet felidéztek.

Tisza és Hazai Bécsben.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Tisza miniszter ma hosszas tanácskozásokat folytatott a közös miniszterekkel, Stürgkh osztrák miniszterelnökkel.

Hazay miniszter ma egész nap dolgozott a hadügyminisztériumban és a külügyminisztériumban.

Tisza este hazautazott.

Frigyes főherceg a hadsereghez.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) A főhadiszállásról jelentik: A hadsereg főparancsnoka a mai napon a következő hadseregparancsot bocsátotta ki:

Katonák! Bajtársak! Tudatom veletek, hogy ellenfeleink sorában egy új ellenség tünt fel: a román királyság. Becsületes katona lelketek meg fogja találni az alattomos, rabló támadás számára a megvetés megfelelő mértékét. Az elmúlt években is sok nehéz órát éltünk át. A hadsereg a legfőbb hadur zászlajára lett esküjéhes hiven becsületesen fogja végig küzdeni ezt az új harcot is. Isten vezetelek!

Frigyes főherceg tábornagy hadsereg főparancsnok.

Követségünk hazatérése.

Brassó, augusztus 28. A német, magyar és az osztrák hivatalos funkcionáriusok közül többen már szombat este elhagyták Romániát. A levéltárakat már több nap óta szállítják át a magyar határon.

A bécsi román követ még nem utazott el.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Az itteni román követ, Magvo Cordato elutazásának időpontja még nincs meghatározva. A követség tagjai a palotában maradtak.

A bukaresti német követ távozása.

Budapest, aug. 28. (Saját tudósítónktól.) Bariából a Wolff ügynökség jelenti: Miután — miként jelentettük — Románia a monarchiával és Németországgal kötött szövetségének gyalázatos megszegésére szövetséges társának hadat üzenet, utasították a bukaresti követünket, hogy utlevelét kérje ki és a román kormánynak jelentse ki, hogy Németország Romániával hadiállapotban levőnek tekintti magát.

A román hadsereg főparancsnoksága.

Egy bukaresti hírforrás szerint a román hadsereg főparancsnokául Avereseu tábornokot, az I. hadsereg eddigi parancsnokát nevezték ki. Utódja, az I. hadsereg parancsnoka, a lovasság eddigi felügyelője, Popovici tábornok lesz. Arról is beszélnek, hogy Avereseu tábornokot a vezérkari főnöki munkálatokkal is megbízzák. — Ugyanezen forrás szerint a municiókészültség igazgatója, Saligny Anghel főmérnök visszalépett állásától. Utódjául Paraschivescu tábornokot nevezték ki.

Legújabb berendezésű **kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógár.** Vállal minden e szakmábavágó munkát elsőrendű kivitelben. Gyors munka pontos kiszolgálás.

Postai megbízások soron kívül eszközöltetnek!

Gyári telefonszám 34.

Felvételi üzlet: 14—69.

Szives megbízást kér:

HALTENBERGER VILMOS

Az oroszok teljes balsikerrel támadnak.

Orosz hadszíntér. Budapest augusztus 28. (Hivatalos.) Károly főherceg lovassági tábornok harcvonala. A Kárpátokban Kukul-hegytől északnyugatra az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertünk egy erős orosz támadást. Mariampoltól északra is teljes balsikerrel végződött az oroszoknak egy tegnap este végrehajtott előretörése. Mindenütt visszaverték, részben ellentámadással és sok oroszot fogtunk el.

Hindenburg tábornagy hadseregharcvonala. Terstyánszky vezérezredes hadserege egy orosz támadási kísérletet megghiusított. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Heves harcok a Cauriolon.

Olasz hadszíntér. Budapest, augusztus 28. (Hivatalos.) A Cauriolon tegnap újra heves harc folyt. Miután az ellenségnek egy támadása már tüzérségi tűzünkben megghiusult, este egy olasz osztag erős tüzérségi támogatással behatolt a hegycsucson levő állásunkba. Ma reggel ellentámadásunk újra kiüzte az ellenséget.

A tengeremelléki harcvonalon a Monte San Michele és Novahas vidéke az olasz tüzérség élénk tüzelése alatt állott.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, augusztus 28. (Hivatalos.) A cs. és kir. haderőnél nincs nevezetesebb esemény. Höfer.

Románia 15-ikén döntött.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól. Bukarestből jelentik: Románia augusztus 15-én diplomáciai, másnap pedig hadügyi tekintetben kötött konvenciót az antanttal.

Az utolsó vonat.

Budapest, augusztus 26. (Saját tudósítónktól) Délután 5 órakor érkezett meg az utolsó vonat, amelynek Bukaresttel közvetlen csatlakozása volt. A vonaton 40 menekült érkezett.

Az új pétervári román katonai attasé.

Bukarest, augusztus 28. Bolban ezredes helyébe Dumitru őrnagyot nevezték ki pétervári román katonai attasévé.

A román hadüzenet hatása Berlinben.

Budapest, augusztus 18. (Saját tudósítónktól) Berlinből jelentik: A román hadüzenet híre csak hajnali két órakor volt köztudomású, úgy hogy a lapok kommentárokat már nem fűzhettek hozzá.

A szövetségtagok egybehívása nem járt meglepetéssel, ugyanis a bukaresti német nagykövet már régen kijelentette, hogy az esetleges magyar-osztrák hadüzenet egyenlő a német hadüzenettel.

Erdélyt nem kell féltetni.

Budapest, aug. 28. (Saját tudósítónktól.) Tisza miniszterelnök, mikor a napokban az erdélyrészi képviselőket kihallgatáson fogadta, a következő kijelentést tette előttük:

— Nem keressük a háborút Romániával, de számolunk minden eshetőséggel és készen várjuk a történendőket.

Továbbá hangsúlyozta Tisza, hogy Erdély védelméről jó előre gondoskodás történt.

— Tavaly ilyenkor azt mondtam — folytatta Tisza — hogy egyetlen egy erdélyi vármegyét sem adunk oda, most pedig azt mondom, hogy — egy akácfát sem kap tőlünk Románia.

Az olasz hadüzenet Németországnak.

Berlin, augusztus 28. (Magyar Távíratok Iroda.) A Wolff-ügynökség jelenti: Az olasz királyi kormány a svájci kormány közvetítésével közölte a császári kormánnyal, hogy e hónap 28-ától kezdve Németországgal hadiállapotban levőnek tekinti magát.

Megghiusult az angolok és franciák újabb átörési kísérlete.

Berlin, aug. 28. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Somme területen nyugati ellenfeleink este és éjjel jelentékeny erők harcra vetése mellett bőséges tüzérségi előkészítés után újlag erőfeszítéseket tettek, hogy vonalainkat a folyótól északra áttörjék.

A Thiepval, Bouquet major és Delville erdő Ginchy-i arcvonal mellett több ízben angolok, a Maupas és Clairry közti állásaink ellen a franciák intéztek rohamot.

A támadások részben közelharc után, részben ellentámadásunk folytán megghiusultak. A Bouquet majortól északra és a delvillei erdőben kis árokvezetékben még folyik a harc. A nyugati arcvonal több részén az esti órákban a labassai csatorna mindkét oldalán és a Maas keleti partján folyt élénk tevékenységtől eltekintve nem volt lényeges esemény.

Heves harcok az oroszokkal.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg vezértábornok harcvonala. Lenvodesnél egy járőrvállalkozás 2 tiszt és 37 főnyi légénység foglyul ejtését eredményezte. Linijnasztól északra a lucki ivben osztrák magyar csapatok orosz osztagok támadását visszaverték.

Károly főherceg lovassági tábornok harcvonala: A Dnyesztertől északra aránylag tetemes orosz erők támadtak. Az ellenségnek kezdetben Delejoznál elért sikerét éjjeli ellentámadásunkkal teljesen kiegyenlítettük.

Odább északra Oustobaby és Zavalov között támadó orosz csapatok zárótűzünk hatása alatt nem tudtak rohamállásaikból kiküzdeni.

A kárpátokban az oroszoknak a Kukul-tól északnyugatra húzódó hegygerinc és Sary Vipeira ellen intézett előtörését visszaverték.

Erdély határán román foglyokat szállítottak be.

A bolgárok előrehaladnak.

Balkáni hadszíntér.

A Moglena arcvonalon a bolgárok elfoglalták az Orskótól délre emelkedő magaslatot.

A Cseganszka Planinán szerb ellentámadások megghiusultak.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

* **Ebédlő,** háló, konyhabutorok és felszerelések eladó. Beöthy u. 41. háztulajdonosnál.

Weinberger Lajost elítélték.

1 év 10 havi börtön, 5000 ker. pénzküntetés

Augusztus 8-án kezdte el a nagyváradai törvényszék Weinberger Lajosnak, az Emilia malom igazgatójának bűnpörében a tárgyalást s különböző megszakításokkal husz napon át folytatta, míg tegnap ítéletre került a sor.

Délután 6 órakor hirdette ki az ítéletet Ember Géza tanácselnök.

Nagy közönség jelent meg a 105 ösben. Az elnök előbb a közönséghez szólott:

Figyelmeztetem a közönséget, senki egy szót se szóljon, viselje magát oszdesen, tettségét ne nyilvánítsa. Kihirdetem az ítéletet.

Megvesztegetésben bűnös.

A törvényszék Weinberger Lajos vádlottat bűnösnek mondja ki az 1915. 19. t. oik 1. § ába ütköző hadviselés elleni bűntettben. Azért, mert 1914 év második felében Menkesch Lipótnak, katonai élelmezési főtisztnek és Ujhelyi Ármint raktárlisztnek, akiknek hivataluknál fogva kötelességük volt a hadsereg előjáró élelmiszerek beszerzése tekintetében a kincstár érdekeit megóvni, annak részére jutányos piaci áron vásárolni, az árut átvenni, s kik a rekviráló bizottság tagjai voltak, közlők Menkesch Lipótnak öt ízben, összesen 3500, Ujhelyi Ármintnek egy ízben 300 koronát adott azzal a céllal, hogy a katonai rendeleteknek meg nem felelő típusú bazalisztot vegyenek át s így kötelességüket megszegjék.

Lisztkeverésben bűnös.

Bűnösnek mondja ki ezenkívül hadiszállítások körül elkövetett bűntettben amiatt, hogy vádlott, mint az Emilia malom igazgatója a buzakenyérliszt és kétszersült liszt szállítására kötött szerződést meg nem felelően teljesítette, mert az 5 és 6. típusú bazaliszt helyett 7 es és ennél rosszabb típusú bazalisztot adott s a kétszersült lisztbe árpalisztot kevert.

Elítéli ezért összbüntetésül a törvényszék Weinberger Lajost egy (1) évi és 10 havi börtönre s 4000 fő s 1000, összesen 5000 korona pénzbüntetésre, a mely 50 napi börtönre változtatandó s 5 évi hivatalvesztés s politikai jogainak elvesztésére. Tíz hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vesz a törvényszék. Viseli a bűnügyi költségeket. Az üzleti könyveket visszakapja, 90.000 ezer korona hadikötvényt pedig a járásbíróhoz származtatja s átteszi az ítéletet a város polgármesteréhez.

Indokolás.

Megállapította a bíróság, hogy Weinberger Lajos a jelzett összegeket átadta a két közhivatalnoknak. Ő azért adta, védekezik, hogy öt kitüntetésre ajánlják. Menkesch és Ujhelyi ezt megáfolták, mert kitüntetés kieszaközölni alkalmukban nem volt. Wiener Jenő tanu tudja, hogy vádlott kitüntetésre vágyott, de erről ez időben köztük szó sem volt. Abból, hogy Menkesch a vádlott ajánlatát bemutatta a 7-es típusú lisztrel azzal, hogy más kenyérliszt nem található Nagyváradon s ezt átvették, a megvesztegetés vétségét megállapítja a törvényszék s így ezt alapul vette ítéletének. Nincs adat arra, hogy Menkesch és Ujhelyit a kötelességességére rá kellett volna bírni.

Keserű liszt.

Megállapították a liszt típus meg nem felelő voltát. Banár Gyula könyvszakértő szerint sok 8 as lisztje volt a malomnak s nem állapítható meg, hova tűnt ez a 8-as liszt. Belekevertetett az 5 és 6 os lisztbe, tehát a 7 esnél is gyengébb volt a szállított liszt, s ez a keserűségnek ki van téve. Ezért nem volt megfelelő a szállítás.

Árpaliszt a kétszersültlisztbe.

1914. szeptemberbe 163 000 kilogramm árpalisztot szállítottak be a malomba, ezt nem könyvelték el külön, hanem a kétszersültlisztbe keverték.

A büntetés kiszabásánál vádlott büntetlen előéletét s azt vette tekintetbe, hogy a bűncselekményt a törvény meghozatala előtt követte el, bár mint vagyonos ember tette ezt, fegyház helyett börtönre ítélte s a hosszas, hibáján kívüli vizsgálati fogságból 10 hónapot kitöltöttnek vett.

Semmiségi panaszok.

Baróthy Pál főügyész helyettes semmiségi panaszt jelent be az minősítés és a halmazat meg nem állapítása miatt a megvesztegetésnél és a büntetés súlyosbítása végett s amiatt, hogy enyhítő körülményeket vett figyelembe a törvényszék.

Meltzel Gyula dr védő az eddigi bejelentett semmiségi panaszokat fenntartja s anyagi semmiségi panaszokat jelent be, mert csak összefoglalt bűncselekményt lehetett volna megállapítani a büntetés enyhítése céljából.

Weinberger Lajos hozzájárul védője semmiségi panaszához.

Szabadonbocsátják Weinbergert.

Meltzel Gyula dr a vádlott szabadonbocsátását kéri. Szökéstől alaposan nem lehet tartani, mert itt a vagyona, családja, ingósága, ingatlana s akit minden érték és érzelmi szál ideköt, de a humanizmus is kívánja, hogy Weinberger, aki beteg s bőlvérzéseiben szenved, baját intenzívebben kezeltesse. Hadi és közgazdasági érdek, hogy az Emilia malom teljes üzemében fenntartassák s így a közélelmezés és a hadsereg ellátásának hatékony tényezője. Vádlott büntetésének jelentékeny részét kitöltötte.

Baróthy Pál főügyész helyettes előterjeszti, hogy vádlott betegsége az igazságügyi tanács véleménye szerint különleges gyógykezelést nem igényel, külön előterjesztést nem kíván tenni, hanem hozzájárul a védő kéréséhez.

A törvényszék szabadon bocsátotta Weinberger Lajos vezérigazgatót.

* **A kávépiszról** közvetlen tudósítás Aszodi Mihály Kossuth utcai főüzletéből Saspalota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős finom zamatu, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom frankopótkávé, füge kávé, malátakávé és fehérerikor méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, liptóituro, szardínia, édespaprika, málnaszörp és csomogék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszodnál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

A tanítók beszerzési szövetkezete.

Alakuló ülés a városházán.

A nehéz megélhetési viszonyok, a rémes drágaság mindjobban rászoritja az egy foglalkozású egyéneket, hogy szövetkezve igyekezzenek a megélhetés nehézségein enyhíteni.

A nagyváradai tanüggyel foglalkozók: tanárok, tanítók és tanítónők is azok közé tartoznak, akiknek bizony kevés a fizetésük s nagyon is meg kell olvasniuk, hogy hova mit adnak ki, csak természetes, hogy nagyon érzik a mostani drágaság súlyát.

A nehéz megélhetési viszonyok hatása alatt indult meg a mozgalom, hogy a nagyváradai tanárok, tanítók és tanítónők szövetkezeti úton tömörüljenek, az élelmicikkek beszerzése céljából s tömeges beszerzés által nemcsak jobb, de olcsóbban is jussanak a saját és családjuk részére szükséges élelmiszerek és a legszükségesebb háztartási cikkekhez.

A kiküldött férfiak már két hét óta fáradoznak, hogy előkészítsék a szövetkezet megalakulását, kikutassák a beszerzési forrásokat, lehetőleg előnyös árakat biztosítsanak, szóval minél jobban megvegyék alapját a szövetkezetnek.

Éppen a legalkalmasabb időben gondoltak a szövetkezésre tanügyi férfiak, mert itt az ideje, hogy mindenkinek gondoskodjék a téli szükséglet beszerzéséről.

A szövetkezet tegnap délután tartotta megalakuló ülését a városházán.

Az alakuló ülést dr Gedeon Alajos főreáliskolai igazgató vezette s a tanárok, tanítók és tanítónők nagy számmal voltak jelen.

Dr Gedeon Alajos elnök megayitó beszédében ismertette a szövetkezés szükségét és célját s mivel elérkezett a komoly cselekvés ideje, felhívta a megjelenteket a beszerzési szövetkezet megalakulására.

Biró Márk polg. iskolai tanár, aki tevékeny részt vett a szövetkezeti létesítésének előmunkálataiban, részletesen beszámolt az eddigi tárgyalásokról. A fa-, szén- és cukor beszerzésének kérdését már előnyösen megoldották. A legnagyobb elismeréssel emlékezett meg Lukács Ödön városi főjegyzőről, aki a legmesszebbmenő támogatását megígérte a szövetkezet érdekeiben.

A bejelentést örömmel vették tudomásul.

Ezután kimondották a szövetkezet megalakulását s megválasztották a vezetőket.

Elnök lett dr Agoston Péter jogtanár; társelnök dr Gedeon Alajos főreáliskolai igazgató; ügyvezető alelnök: Biró Márk polg. isk. tanár; pénztáros Fábian Lajos főreáliskolai tanár; könyvvezető: Kerékes Manó keresk. isk. tanár. A tisztikar támogatására egy bizottságot választottak, amelyben az összes állami, községi és felekezeti iskolák képviselve vannak.

A szövetkezet elnöksége felkéri azokat a tagokat, akik szentet, fát, cukrot jegyeztek, az árukért járó összeget ma, kedden délelőtt 9-11 órakor a keresk. iskola tanári szobájában Hegedüs Árpád tanár kezéhez fizessék be.

* **Poloskairtó BOXIM** biztos szar. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

A jeruzsálemi zsidóasszony a fiát keresi.

Tegnap délelőtt egy tépördött zsidóasszony állított be Komény Ignác rendőrkapitányhoz. A viznyoi csodarabbi küldte, mint olyan emberhez, aki mindenki baján segíteni tud.

Lautmann Smojené, született Lautmann Chava még a háboru elején jött Magyarországra a palaszíniai Szaffediből. A fiának idegbaja volt, amelyet a török orvosok nem tudtak gyógyítani, azért jött Magyarországra, illetve Bécsbe. Az osztrák-magyar konzulátus nagy jóakarattal szabadjegyet adott az utazáshoz Lautmann Smojenénak.

Nem hiába jó talaj a magyar talaj, de a kis zsidógyerek meg is gyógyult Magyarországon. Lautmanné talán vissza is ment volna Jeruzsálembe, (ami bajosan híhető), de hát a háboru nem engedte. Letelepedett hát Mátészalkán s talán meg se mozdult volna onnan, ha egy szerencsétlen véletlen meg nem holgaltja ültőhelyéből.

A zsidóasszony másik fiát (mert egy másik is van) — hogy és hogy nem, a galiciai menekültek magukkal sodorták. Ugy látszik, hogy szükségük volt egy eredeti jeruzsálemi származású zsidógyerekre és magukkal vitték Ungarisch Radischba.

Azért jött most Lautmann Smojené Mátészalkáról egyenesen a Nagyváradon időző csodarabbihoz és onnan Komény kapitányhoz, hogy adjon neki engedélyt az Ungarisch Radischba való menetre.

A readórság azonban úgy határozott, hogy Lautmanné sohse menjen Ungarisch Radischba, (az a galiciai menekültek helye), üljön csak tovább is Mátészalkán, míg a háboru tart, azután menjen vissza oda, ahonnan jött: Jeruzsálembe.

Akik nem szállítottak szénát.

Mayer Leo és Weisz Mayer bűnügye.

Ember Géza elnöklése alatt tegnap délelőtt tárgyalták Mayer Leo budapesti és Weisz Mayer nagyváradai kereskedőnek az 1915. évi XIX. t. c. 6. szakaszába ütköző és 2. pontja szerint minősülő hadiszállítási bűnpörét. A vád, hogy a hadsereg részére megrendelt szénát a nagyváradai élmezősi raktárnak nem szállította Mayer Leo a kinek Weisz Mayer volt az alszállítója.

A vádat dr Thury Endre királyi ügyész képviseli, Mayert dr Feleki Béla (Budapest) Weisz dr Lánzi József védi.

Mayer Leo vádlott arra hivatkozott, hogy 4 vagon szénát elégett, továbbá a Mávtól nem kapott elég kocsit. Nem tudtak szállítani és a hadügyminiszterium ennél fogva storniozta a kötetést. Weisz Mayert nem jelentette fel, Reich budapesti ügyvédet csak a követelés behajtásával bízza meg s felhatalmazása nélkül tett az ügyvéd feljelentést. Egyébként ma is katonai szállító.

Weisz Mayer kijelentette, hogy a vasut nem adott vaggont. A szénát már elszállításra készen állt az állomáson, de nem volt mód szállítási igazolványt szerezní ezért eladta az itteni katonaságnak. Különben is községi kötése volt. A tőzsde fel is számította

a differenciákat és végrehajtották. Mindenáron szállítani akart, de hiába kért, sürgött, nem tudták a szállítást lehetővé tenni.

Vida József és Kohn Jozefin tanuk kihallgatása után iratokat olvastak fel. Királyhida ez iratokban mint Királyhágó, a fővárosi vágóhid mint Vágóhida szerepel s egyik levélben Weisz Mayer kijelenti, hogy egy vaggont (vagyont) áldozott Mayerért.

Ugyancsak Weisz Mayer írja e nevezetes sorokat:

— Hiszen végre is emberek vagyunk s nemcsak mindig a rideg üzleti érdekekre szabad adni. Jobb ma egy sovány egyezség, mint egy kövér per. (Na nem épsn, mondanák az ügyvédek.)

A bíróság a védők indítványára kiegészítést rendelt el arra, hogy tényleg betiltották a forgalmat a szerződéses időben a Mávon s kihallgatattja Steinhart János élmezősi főtisztot és Rapaport István dr élmezősi tisztet.

Tárgyalásra pedig 1916 szeptember 6. ának d. u. 3 óráját tűzte ki.

Művészi tanerők szerződése a Patzkó-zeneiskolában.

A Patzkó zeneiskola 1916—17. tanévre szerződött Bodfy Elenóra zeneakadémiát végzett okleveles zenetanárral, aki elsőrendű hangverseny játékos és dalkisérő, ki magas színvonalon álló zenei képzettségével kiváló tényezője lesz zenei életünknek: előbbeni állásában elsőrendű eredményt mutatott fel jelesen képzett növendékeivel, kiket az Akadémián levizsgáztatt. Kivüle megmarad Zintz Anna, öt év óta elismert jeles tanára az intézetnek: lelkiismeretes, szakszerűen vezetett kezdő növendékeinek kiváló haladása közismeret, tény. Zeneelméletre külön férfi tanára van az intézetnek, ki maga is komoly irányú klasszikus zeneszerző.

Az iskola most tölti be főnállásának 30. dik évét, miadig középpontja volt Nagyvárad kulturális zenei életének, hol a finomabb zenét kedvelő családok gyermekei nyertek állandóan művészi képzést, úgy hogy minden évben a legfőbb fórumon Budapesten a Zeneakadémián tesz magánvizgát és főlvetelést több tehetséges növendékük, úgy az ének mint a zongora tanaszakból.

Patzkó Aladárné 15 évig volt a székesegyház énekkarának szerződött tagja, közben neves énekmesterektől tanult, 1909-ben nyert az országos magyar kir. zeneakadémián énektanászakra képesítő oklevelet, melynek alapján nyerte el az olasz községi polgári leányiskola énektanári állását.

Nagy áldozatok árán, értékes tanerőket szerződte, az iskola október hótól áttoszi helyiségét Uri-utca 15. szám, földszint, főpostával szemben megfelelő modern helyiségbe. Bairatások augusztus 15. étől kezdődtek délelőtt és délután a régi helyiségben Tisza Kálmán-tér, Jakab Mihály-utcán.

* **Ujház eladó.** Nyugalmat szerető családnak szép nagy udvarral és minden kényelemmel építve. Van 4 szoba, előszoba, fürdőszoba, pince, külön konyha, nagy terasz, villanyvilágítás. Szent László tértől 6 percesnyi gyaloglás. Kedvező feltételek. Értekezhetni vasárnaptól kezdve a tulajdonosnál, Várad Zsigmond utca 23.

HIREK

Románia hadüzenetének híre.

Kora reggel a Tiszántúl hatalmas plakátjai jelentették a mit sem sejtő közönségnek a nagy ujságot, hogy Románia megüzente a háborut.

Budapesti tudósítónk táviratát elsőnk függesztette ki a Tiszántúl Láng József, Hanslián Edéné, Simon Béláné, Kiss Dávid és Társa kirakatában s a Sipos tőzsde előtt, ahol mohó kíváncsisággal olvasta a közönség a meglepő hirt.

* **Személyi hír.** Rimler Károly polgármester vasárnap Budapestre utazott.

* **A főispánok Budapesten.** Dr Miskolczy Ferenc Biharvármegye főispánja és dr Cziffra Kálmán Nagyvárad város főispánja tegnap Budapestre utaztak.

* **Uj hadnagy.** A király Nagy Lajost a nagyváradai jogászfjúság egyik szimpatikus tagját, ki a 21. ik honvédegylogezredben mint zászlós küzdött, hadnaggyá léptette elő. Nagy Lajost már vitézségéért a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

* **Rulikovszky Kázmér emlékezete.** Hazafias kegyelettel áldozott tegnap délelőtt 9 órakor a Szent László plébániatemplomban Rulikovszky Kázmér emlékének Nagyvárad város hazafiasan érző polgársága a vértanu lelkiüdvéért tartott gyászistentiszteleten. A templom hajójában volt felállítva a díszes ravatal, mely égő gyertyákkal volt körülvéve; elől igen szép, élővirágból font nemzetiszínű koszoru, melyet Janussek Károlyné, e lelkes honleány helyezett a ravatalra Diósy Ferencel, ki szinte több szép virágot helyezett a ravatalra. A gyászmisét dr Lestyán Endre plébános végezte Kajaba László és Mihalile István lelkészek segítségével, Halmos András kántor pedig régi szép egyházi gyászenékeket adott elő, majd a lengyel Himnusz. A szentmise után az egész közönség állva elénekelte a Himnusz. Ott voltak a függetlenségi és 48-as párt köréből Kerekes Elek elnökkel Diósy Ferenc, Bartha László, Déry Janos, Eissle Sándor, Henu Janos, Herlicska Gyula, Gombay Janos, id. Jankay Mihály, Jerzsák Árpád, Katona Mihály, Kelch Róbert, Kiss Mihály, Nagy Árpád, Pintér Mihály, Pándor Sámuel, Pospis Géza, Stromayer Károly, Stettner András, Vajna Béla, Vaszill György, Virányi Győző stb. A gyászistentisztelet után Bartha László és Katona Mihály, e lelkes két polgára városunknak megkoszorúzták a vértanu sírját.

* **Kitüntetett honvéd repülő-tiszt.** A hivatalos lap közli, hogy a király Mészáros Sándor egy repülőszázadnál besorozott 4. honvéd gyalogezredbeli tart. hadnagyot a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király báró Podmaniczky Béla 7. huszárezredbeli tartalékos századost és nemes Lukács Ernő 7. huszárezredbeli századost újlág legfelső dícsérő elismerésben részesítette. Tenjei Bartholovitz Leó 1. huszárezredbeli századost, aki az ellenség előtt elesett, a vaskorona rend hadiékítményes 3. osztályával tüntette ki a király.

Németország nem lesz elnéző Romániával szemben.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) A „Frankfurter Zeitung” jelenti: Németország már augusztus elején tudatta a román kormányval, hogy vele szemben már nem fog olyan elnéző lenni, mint Olaszországgal, ha az antant mellé áll. A német csapatok bevonulása azonnal meg fog történni.

Bulgária még nem jelentkezett.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik, hogy az ottani irányadó körökhöz még nem érkezett semmi olyan értesítés, amely Bulgáriának a román hadüzenettel szemben tanúsítandó állásfoglalásáról szólna.

A magyarországi románság Románia árulása ellen.

A román hadüzenet váratlanul érte a nagyváradi román társadalmat. Tudósítónk véleményük kikérése céljából felkereste Mangra Vazul nagyszabeni metropolita érseket, aki azonban Aradról Budapestre utazott, Radu Demeter dr nagyváradi görög katolikus püspököt, aki szintén nincs itthon, Biharfüreden nyaral.

Helyette Sztán Flórián nagyprépost és Radu Jakab dr kanonok fogadták a Tiszántúli tudósítóját.

Ránk nézve is meglepetés, kellemetlen meglepetés, mondták. Jól voltunk egymással a magyarokkal, egyik voltunk. Mi sajnáljuk legjobban, hogy az utóbbi időben keringő jó híreket így egyszerre, bombaként megsemmisítette a hadüzenet. Mi nem vagyunk romániai románok, hanem magyarok, mi épen olyan jó magyar hazafiak vagyunk, mint akárki.

Multam, szólt a tiszteletreméltó nagyprépost, biztosíték, hogy így van. Szeretném látni, ki áll elő, hogy ő jobb hazafi. Mihez a hadüzenetet elhibázott, szerencsétlen lépésnek tartjuk. s Isten segítségével megvédjük hazánkat minden támadás ellen.

* Az olaszok elkobozták vatikáni nagykövetségünk palotáját. Luganoból táviratozzák: Királyi helytartói dekrétum elrendeli a római magyar és osztrák nagykövetségi palotának, a Palazzo Veneziaának a lefoglalását. A nagykövetségi palotában lévő irományok és butorok elszállításának határidejéül október 31 ikét tűzték ki. Az irományokat a magyar és osztrák alattvalók érdekeit képviselő spanyol nagykövet veszi majd gondjaiba. Olaszország a nagykövetségi palota lefoglalásával olyan jogserelmet követ el, a melylyel messze felülmulja azokat az államokat, a melyek a háboru folyamán megszegték a nemzetközi jog rendelkezéseit. A dekrétumot Tamás savoyai herceg és Boselli miniszterelnök írta alá. A királyi helytartó eljárása annál szégyenletesebb, mert a Palazzo Venezia nem quirináli, hanem vatikáni nagykövetségünk székhelye volt.

* Házasság. Sipos Árpád m. kir. honvédőrnagy, néhai Sipos Árpád jogakadémiai tanár fia vasárnap tartotta esküvőjét Brassóban Fabritius Elzával, dr Fabritius Ágost brassói állami szemkórházi igazgató-orvos leányával.

Alattvalóink védelme Romániában.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik, hogy a romániai magyar osztrák alattvalók védelmét a bukaresti németalföldi követség vette át.

Uj görög vezérkari főnök.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) A Havas ügynökség jelenti: Duzmanisz tábornokot, a görög vezérkar főnökét és Metastász ezredest a vezérkar másodfőnökét királyi rendeletre felmentették állásuktól. Moskapulosz tábornokot, a 3. görög hadsereg parancsnokát a vezérkar főnökévé nevezték ki.

A szereszi görög hadosztály vesztesége.

Budapest, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Szaloniki távirat szerint azon görög hadosztály, amely Szereszt a bolgárokkal szemben védelmezte, 250 halottat és 750 sebesültet veszített.

* Államsegélyesek figyelmébe. Felbivom mindazon államsegélyre jelentkezetteket, kiknek sorszáma 8570 től 8653 ig terjed s ezideig még könyvecskét nem kaptak, hogy f. hó 29 én kedden, 30-án szerdán d. e. 9-től d. u. 2 óráig, fizetési könyvecskéik átvetéls végett Városháza földsz. 30. sz. szobában jelentkezzenek. Nagyvárad, 1916 augusztus 28. Juricskay Barza sk., tanácsos.

* Ongyilkosság a temetőben. Tegnap délelőtt a Rulikovszky temetőben éles csattanás okozott nagy riadalmat. Ujvári János földműves vetett véget életének egy revolvergolyóval. Pece-utcai lakásáról egyenesen a temetőbe ment, ahol ócska forgópisztolyát a homlokához emelte és közvetlen közlelől elsütötte fegyverét. A golyó azonnal megölte. Holttestét beszállították a hullabázba.

* Kik árúsítják 4 fillérért a gyufát? Eddig a következők küldtek értesítést szerkesztőségünkbe, hogy 4 fillérért árúsítják a gyufát: Hanslián Edőné dohánytőzsdéje Szent János u'ca, Torszin Elek tőzsdéje Uri utca, özv. Goldstein Lázárné tőzsdéje Rákóczi ut és Gerlici utca sarok, Sonnenvirth tőzsdéje Nagypiac tér, Blaha Istvánné fűszerkereskedése Rákóczi ut, özv. Leokutza Józsefné kereskedése Uri u. 20.

* Háziestély Antalffy Margitka tánciskolájában. Antalffy Margitka, a kiváló balettmesternő nyári kolonostél alkalmából vasárnap este a tánciskola Teleky-utcai helyiségében a kolon órák keretében igen sikerült házi estélyt rendezett, melyen növendékei igen ügyes, kiváló gonddal és izléssel betanított táncszámokkal, párjelenetekkel stb. szórakoztattak az egybegyűlt közönséget. Antalffy Margitka az alkalmattal is bebizonyította, hogy mester a táncitanítás terén. Növendékei közül a kis Bürger Olga és Jeremiás Bilus tánczármai, valamint a többi táncok mind ezt tanusítják. Jeremiás Ellus, ki már a Szigligeti színházban is többször működött közre nagy sikerrel, a műkedvelő előadásokon tánczármaival, igen tehetséges növendéke a tánciskolának. Úgyes mozdulatai, ritmikája praedestinálják a táncművészetre. A jövő hó 9 én záró kolonostély lesz a tánciskola Teleky-utca 3. sz. alatti helyiségében, melyen a növendékek külön táncokat is fognak bemutatni.

* Itélet hirdetés Kurlzender Jenő bűnügyében. Hadseregszállítási visszaélések miatt indult meg az eljárás Kurlzender Jenő nagyváradi kereskedő ellen, akinek ügyében ma délután 3 órakor hirdeti ki az ítéletet Ember Géza tanácselnök vezetésével működő tanács. Az ítélethirdetés nyilvános.

* Pályázat katonai élelmiszekre. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a os. és kir. helyőrségi legénységi közétkezés kezelője az 1916. évi szeptember hónapra hus-, zseir-, szalonna- és fűszerszükségletének biztosítására pályázatot hirdet. Részletes feltételek a közétkezés kezelőjének irodájában (Vár, 46. sz. szoba) tudhatók meg. Zárt írásbeli ajánlatok augusztus hó 29. d. e. 11 óráig ugyanott adandók be. Nagyvárad, 1916 aug. hó 25. A nagyváradi Kereskedelmi és Ipar-kamara: Sztarill Ferenc s. k. elnök. Dr Sarkadi Lajos s. k. titkár.

* Beiratás Bleyerné Garzó Adél zeneiskolájába. Nagyvárad és Bihar-megye n. é. közönségének breses tudomására hozom, hogy énekiskolámat zongora és hegedű tanszakkal bővítettem ki. Mindkét tanszékre az orsz. magy. kir. zeneakadémia oklevelével bíró tanerőt sikerült megnyernem és pedig a zongorára Ramasederné Orbán Erzsike okl. zongoratanárnőt, ki dr. Kovács Sándor zeneakadémiai tanárnak volt kiváló tanítványa, míg a hegedű tanszakra Ambrózy Irén tanárnőt, ki előbb Kemény Rezső, később Berkovics Lajos zeneakadémiai tanárnak volt kitűnő növendéke. Beiratás f. é. szeptember 6 ig naponta d. e. 10-11 ig, d. u. 3-5 ig a tanintézet helyiségében (Hákörsz. ut 12. III. 20) felvételi vizsák pedig a zongora tanszakra szeptember 7 és 8 án a hegedű tanszakra 9 és 10 én eszközöltetnek.

* Az Osztálysorsjegyek új fő-elárúsítója. Közöltük már, hogy a m. kir. szab. Osztálysorsjáték igazgatósága a most következő XXXVII-ik sorsjátéktól kezdve a sorsjegyek főelárúsításával az „Ujvárosi takarékpénztár részvénytársaságot” bizta meg. Az új sorsjegyek megérkeztek s mai naptól kezdve egész, fél, negyed és nyolcadokban kaphatók az intézet helyiségében, Nagyvárad, Szent László tér 5 sz. alatt. Ezutal 600 darab és pedig: 64301 től 64325 ig, 86326 től 86350 ig, 88501 től 88525 ig, 92101 től 92125 ig terjedő azámsorozatu sorsjegyek kerülnek elárúsításra, az első osztályra egész sorsjegyenként 12 korona, fél sorsjegyenként 6 korona, negyed sorsjegyenként 3 korona és nyolcad sorsjegyenként 1 kor. 50 fill. árban. Az „Ujvárosi takarékpénztár részvénytársaság” telefonja 994 sz. s megrendelési telefonon is elfogad s a megrendelt sorsjegyeket készséggel haza küldi.

* **Ezret** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **ecetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13-02.

* **Magános uri asszony** több iskolás lánykát elvállal teljes ellátásra. Szent János-utca 26.

Figyelem!

Nagyváradon Beöthy Ödön-u. 1. görög kath. templom mellett (bejárat a kapu alatt) kaphatók:

Szepességi lenvásznak

Finom cérna vásznak, Lapedó vásznak, Vászón és damast asztalneműek, Ágyneműek beosztott és méteres lendamastból. Takács vászon és damast törülközők.

Törlek, szakajtók, himző vásznak, Blous vásznak, Tarka lenvásznak, Nyers vásznak, Házi vásznak, Sajt vászon.

Asztal és ágyneműekben a legújabb minták. Jutányos, szabott árak.

Helyi és megyei telefon 1163.

TÁNYÜGY

Az iskolaév megnyitásának az elhalasztása a nagyváradai premontrai főgimnáziumban.

A jászóvári prépost, mint a nagyváradai prem. főgimnázium fenntartó kegyura, f. évi aug. 25-én kelt 822. számú leiratával a vall. és közokt. Minisztériumtól 106 115-1916. szám alatt vett felhatalmazás alapján úgy intézkedett, hogy az internátusokkal kapcsolatos rendi főgimnáziumban az 1916-17. iskolaév megnyitása október 1-re halasztassék.

Ennélfogva a főgimn. igazgatósága a f. évi aug. 27-én közzétett hirdetésnek a megváltoztatásával, az iskolaév megnyitására vonatkozólag a következő újabb sorrendet közli:

Az érettségi vizsgálatok írásbeli részét az eredeti intézkedés szerint szeptember hó 4., 5., 6. napján, a szóbeli vizsgálatokat szeptember hó 9-én tartjuk meg a főgimn. ur-utcai épületében.

Az I-VII. osztályu tanuló felvételi (különbözeti) vizsgái szeptember hó 25-én d. e. 10-1 óráig, a magántanulók írásbeli vizsgálatát szeptember hó 26-án, szóbeli vizsgálatát pedig 27-én d. e. 8-1 óráig lesznek a széles utcai állami elemi iskolában.

Ugyanott tartjuk szeptember 26 és 27. napjain az egy vagy két tárgyból bukott tanulók javító vizsgálatait és a betegségük miatt vizsgálatot nem tett tanulók pótló vizsgálatait.

A főgimnázium összes osztályaiba való beiratások szeptember 28., 29. és 30. napjain d. e. 9-12 óráig fognak történni a széles-utcai állami és községi elemi iskolák illető osztálytermeiben. Az iskolaév ünnepélyes megnyitása október 1-én d. e. 9 órakor lesz. A rendes előadások október 2-án kezdődnek.

Nagyvárad, 1916 aug. 28-án.

A főgimnázium igazgatósága.

Beiratás. A nagyváradai újvárosi r. katolikus elemi fiúiskolába a beiratások szeptember hó 1-től 7-ig történnék az illető osztálytanítók előtt, délelőtt 9-től 11 óráig, délután 3-tól 5-ig. A beiratás alkalmával be kell mutatni a születési-, újraoltási- és az utolsó évvégi iskolai bizonyítványt. A kezesletési igazolványt az illető plebániái hivatal díjmentesen állítja ki. Felkértenek a szülők és gyámok, hogy a beiratásnál személyesen jelenjenek meg. Beiratási- és tandíj nincs, de 50 fillér ifjúsági könyvtárdíjat minden tanuló köteles fizetni. Szegény, de szorgalmas tanulókat az iskola ingyen látja el tankönyvekkel és tanszerekkel. Magánvizsgálatok. A tanulók személyesen vagy írásban bejelentendők. Magánvizsgálat bármikor tehető, díja 3 korona. Javítóvizsgálatok. Azon növendék, ki egy vagy két tárgyból elégtelen osztályzatot nyert, szeptember 1-én javítóvizsgálatot tehet, ha azt előre bejelenti. A tanítás kezdete. A „Veni Sancte” szeptember hó 8-án lesz, utána a tanév ünnepélyes megnyitása. A rendes tanítás szeptember 9-én kezdődik meg. Az igazgatóság.

SZÍNHÁZ.

Az új színiévad. Mint már megírtuk, szeptember hó első felében körülbelül 7-8-ikán újból megnyílnak a Szigligeti-színház kapui, még pedig az elmúlt színi-idény sláger-darabjával, a Mánás Miskával. Amint az előleges színházi jelentés is igazolja, kiváló erővel ujtotta fel az igazgatóság a társulatot s ha még ehhez hozzáveszünk a gazdag új műsort, mely jobbnál-jobb újításokat ígér, úgy egész bátran a legkitünőbb színházi idényre számíthatunk. A színházi bérletek eszközlése már a tegnapi napon vette kezdetét és mindennap d. e. 9-12-ig és d. u. 3-5-ig a színház titkári irodájában eszközölhetők. A régi bérlek helyeit szeptember 5-ig tartja fenn a színház igazgatósága.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Kedd, szerda.

A fekete bál

regény 4 felvonásban.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

IRODALOM

„Altiszti Ujság”. A hadgyimnázium régóta kívánatos szükségletét valószínűleg meg, a mikor köthetnek a kottómonarchia hat nyelvén megjelenő „Altiszti Ujság” megindítására adott megbízást. Aug. 15-én jelent meg az „Altiszti Ujság” első száma. Előfizetési ára félévenként 2 korona, kiadja Seidel L. W. és fia, Bécs, I. Graben 29.

Minden téren haladást észlelünk s az altiszti kar szellemének és erőteltségének ápolása és emelése szintén feltétlenül szükséges. Az altisztek és a közkatolák a vezérekkel és tisztekkel versenyeznek hősi harcokban, kötelességteljesítésben és önfeláldozásban. E véres háboruban újra kitűnt, hogy mily nagy fontosságu tényező a derék altiszt. Nemesak mint segédszerv, hanem a vezérletben a tisztek helyettesítésében, pótlásában is bevált.

Az „Altiszti Ujság” olvasóközönségét a későbbi polgári életre is elő akarja készíteni s ezért mulattatás és szórakoztatáson kívül oktatást is óhajt nyújtani. Az ujság vezetését Nagale Hugo nyug. századosra bízták, a ki kiváló munkásságot fejtett ki „Streffleur

Katonai Lapjánál”, a melyet Grzesicki Győző vezérőrnagy távollétében ő vezet. Kiváló irodalmi erők állanak e lap szolgálatába és műveikkel gyarapítani fogják annak tartalmát.

Kívánjuk, hogy az „Altiszti Ujság”-nak a katonai irodalom e legújabb sarjának szép és gazdag jövő jusson részül, hogy e lap derék, a háboruban oly nagy érdemeket szerzett altiszti karunknak szellemi színvonalát még magasabbra emelje.

Uj idők. Az Uj Idők legutóbbi számában Herczeg Ferenc befejezi új háborus regényét, a melynek címe Az arany hegedű. A lap szövegrészéből megemlítjük még Móricz Zsigmond: A nihilista című történetét és Balla Ignác: A haresakirály című elbeszélését. Adorján Andor cikkei irt Macsódnai emlék címmel, míg Cholnoky Jenő dr a dunai árvízről cseveg. Az idegen írók rovatában Rudolf Presber: Vörös számár című humoreszkjét közli a lap. A pillanatfölvételek rovata, apróbb cikkei, Vértessy Gyula, Varságh János és Ottlik László versei tartják meg a lap szövegrészét. A képek közül megemlítjük a budapesti Ludoviceum tiszté avatásáról, a Temes Budapestre érkezéséről, a Galiciában harsoló török katonákról és Verdun egykori és mai állapotáról készült képeket. A lap előfizetési díja egész évre 20, negyedévre 5 korona.

A Társaság. A Vilmos huszártisztek Senyei József által rajzolt, kitűnően sikerült arcképsorozatát folytatja A Társaság e heti száma, melynek címlapját kedves fénykép, Frigyes főherceg unokáinak mosolygó képmása teszi érdekessé. Kedves rajzok a Tichy Gyuláé is, melyek Fekete László két versét illusztrálják. Novellát Flatt Zsóka irt az új számba, tárcát Róza Miklós a nyári etikett-ről, a hetvenéves Sindináról pedig Körmeny Viktor közöl cikkeket a kiváló norvég mester két szobrának reprodukálása mellé. Tolsztoj egy fordított novellája és Roberts Szedán című elbeszélésének befejezése, ezenfelül S Nagy László, Ligeti Béla és Filipovich Ida versei teszik változatosá az új szám tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal, Budapest, Dunapalota szálló.

Női, férfi és katonai esőköpenyek

25—koronától 140—koronáig

Tiszta gyapju impregnált női esőköpenyek

Divatos női esőkalapok.

Katonai felszerelések

u. m. hátzások, hátózsák, gummi mosdótalak, légpárnák, lábszárvédők, vízhatlan csuklyák

a legolcsóbb gyári árakon

Haas Lipót

Linoleum

gyári raktárában.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 463.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

**Gazdasági és Iparbank
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

**Talp, talphulladék,
talp-pótlóanyag és
bőrhulladéküzletem,**

katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbiszíves pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Az Erzsébetligeten lévő

4 új földszintes

házban két és három szobás lakások kiadók,

(Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

5.

Elsőrendű jégsekrények olcsó árban beszerezhetők

**Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.**

**EMIR
arcmosó**

legtökéletesebb készítmény bőrhámítás és sömör; továbbá izzadó-, fényes, zsíros-, atkás (mitesseres) arca. Ha naponta többször az arcunkat EMIR-rel bedörzsöljük, az arc rögtön esodás szép lesz, mintha valami mesés lehetfinomságu harmattal lenne bevonva. Óvakodjunk értéktelen utáztatoktól, mert csak az EMIR névvel ellátott eredeti üvegekért vállal felelősséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű pipere szappan, mert teljesen tiszta nővényi zsirokból van összeállítva, kitűnően habzik és teljesen lugmentes. Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 2 korona.

Ha szeptőlétől meg akar szabadulni, ha tiszta fehér arcot óhajt, úgy használjon

**Alabástrom-
arckenőcsöt**

Egy tégely ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállítok és 6 korona értékűek költségmentesen lesznek szállítva. ::

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL

gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és eosmetikai laboratoriumában Szent László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerárában Szaesvay-utca, a Vadász drogériában, és Farkas István Apolló drogériájában.

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállítását megkezdjük, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előkény, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.

Telefon 439.

**IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon**

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

ületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt készítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan készítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Kiadó** Beöthy Ödön-u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r. t.-nél, Nagyvárad.

**Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke:
1,000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 százalékos kamatozásra a betét napjától számítva. — Leszámitol váltókat — Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra